

Notícia del Symposium Numismàtic de Barcelona

Els passats dies 27 i 28 de febrer es celebrà el Symposium Numismàtic de Barcelona, realitzat per la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans i patrocinat per l'*Asociación Numismática Española*.

El Symposium, sota la direcció de L. Villaronga i actuant M. Campo com a secretària, constà de tres seccions. El tema proposat per la primera fou el de la circulació monetària a Hispània, Narbonesa i Nord d'Àfrica en època antiga; la seva coordinació va córrer a càrrec de L. Villaronga. La secció segona estudià la moneda comtal catalana i la circulació monetària en els segles X, XI i XII, actuà de coordinador M. Crusafont. Amb la coordinació de Ll. Domingo es creà una tercera secció destinada a acollir les aportacions de tema lliure.

A una nombrosa participació d'investigadors catalans, s'hi sumà la d'altres estudiosos de l'Estat espanyol i la de diverses personalitats estrangeres. En nombre d'inscrits fou també molt notable.

ACTE INAUGURAL

El dia 27 de febrer a les 13 hores es celebrà l'inauguració oficial del Symposium. L'acte estigué presidit per Dr. J. Ainaud, president de l'Institut d'Estudis Catalans, pel director del Symposium, Sr. L. Villaronga, pel Sr. F. X. Calico, *Comisario de la II Semana Nacional de Numismática*, pel Dr. Llobregat, del Consell Valencià, pel Professor Grierson, de la Universitat de Cambridge i pels membres del Comitè d'Honor.

El discurs inaugural fou pronunciat pel Dr. J. Ainaud, qui es congratulà de la celebració d'aquest Symposium, la primera activitat científica de la recent Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, filial de l'Institut d'Estudis Catalans i agrai el patronatge de l'*Asociación Numismática Española*.

SECCIÓ 1.^a

La secció primera del Symposium es va veure desbordada per la quantitat d'aportacions que foren presentades i, possiblement, el més important fou la participació activa dels assistents a les discussions que derivaren de les diverses comunicacions.

Entre aquesta fornida participació cal remarcar la presència de destacadíssimes figures estrangeres, totes elles especialistes en la matèria a tractar i molt interessades en la problemàtica de la circulació monetària a Hispània i, en general, a tot l'Occident romà. Entre els numismàtics estrangers podem remarcar la presència de T. Volk, conservador del *Fitzwilliam Museum* de Cambridge, especialista en la circulació de la moneda de plata en temps d'August; R. Reece i S. Keay, membres de l'*Institute of Archaeology* de Londres, tots dos molt interessats en els problemes estadístics; J.-P. Bost i J. Hiernard de les Universitats de Burdeus i Poitiers, bons coneixedors dels problemes que planteja la circulació monetària del segle III; G. Depeyrot de la Universitat de Toulouse, que ha publicat nombrosos treballs sobre el Baix Imperi; J.-C. Richard del C.N.R.S. de França, especialitzat en la moneda gala d'època republicana. També hi participaren P. Salama d'Alger, estudiós de les monedes trobades al nord d'Àfrica; I. Pereira i M. Hipólito de Coimbra molt vinculats als problemes propis de la zona oest d'Hispània.

Al costat dels esmentats especialistes estrangers la representació del nostre país va ser també molt important i nombrosa. Primerament, cal remarcar la presència de L. Villaronga, director del Symposium i coordinador de la secció primera, especialista en el període republicà; M. Campo, del Gabinet Numismàtic de Catalunya, interessada pels problemes de la moneda republicana i de l'Imperi; J. M. Gurt de la Universitat de Barcelona, coneixedor dels problemes de la circulació monetària a l'interior de la Península; F. Chaves, de la Universitat de Sevilla, estudiosa de la moneda hispano-romana; E. Collantes de Madrid, bon coneixedor de la moneda ibèrica; N. Tarradell-Font i E. Manera, també de la Universitat de Barcelona, i O. Granados del Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona, tots ells arqueòlegs preocupats pels problemes numismàtics.

A l'hora de fer l'anàlisi general d'aquesta secció primera del Symposium cal destacar, primerament, la qüestió metodològica. L'oportunitat de poder celebrar en aquest moment a Barcelona una trobada de diversos investigadors que s'ocupen de la circulació monetària en l'època antiga dins el marc de l'Occident romà, ha fet ressaltar l'ús comú d'un mateix llenguatge, car es treballà a partir de les mateixes premisses de manera que els resultats obtinguts són comprensibles per a tothom. En conseqüència podem afirmar que s'ha aconseguit unificar la metodologia.

En segon terme, tenim la qüestió documental. Gràcies a la celebració d'aquesta reunió s'ha pogut donar a conèixer i estudiar tota una sèrie de materials que pertanyen a diferents jaciments arqueològics i que d'altra manera haurien tardat encara anys en poder-se conèixer. Així, doncs, el Symposium es va convertir en un factor aglutinador.

El primer dia es destinà a la presentació de les comunicacions, i el segon es va dedicar íntegrament a la discussió d'aquestes comunicacions. En tot moment es va intentar conjugar l'anàlisi de la circulació monetària amb la Història i l'Arqueologia, ja que no es pot oblidar que els estudis numismàtics

no són altra cosa que un element arqueològic més i un element a considerar dins de la Història del món antic. En aquest aspecte va ser molt interessant la participació en les discussions de destacats arqueòlegs, com és el cas del professor P. de Palol, de l'Institut d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona, que en tot moment va aportar dades històrico-arqueològiques als problemes plantejats, com a persona que coneix molt bé l'arqueologia d'Hispania, especialment la del Baix Imperi.

Podríem dir com a cloenda del que va ser aquesta secció primera del Symposium que, a partir de la metodologia i dels materials presentats, es podrà començar a elaborar unes primeres directrius del que fou la circulació monetària a Hispania i la Narbonesa en època antiga i, al mateix temps, començar a pensar en una nova reunió d'investigadors interessats en aquests temes que ens permetrà de continuar avançant per aquest camí de la Numismàtica.

SECCIÓ 2.^a

Les sessions de treball de la secció segona, que estudià la moneda comtal catalana, forem presidides pel professor Ph. Grierson, de la Universitat de Cambridge, sens dubte el més destacat investigador en l'estudi de la numismàtica medieval, constantment reclamat arreu del món i que tingué la gentilesa d'acompanyar-nos; i pel professor M. Mundó, catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona, membre de l'Institut d'Estudis Catalans, el més destacat dels nostres investigadors en el terreny de la documentació escrita.

En aquesta secció es presentaren tretze comunicacions. Les dues primeres tractaren de les fonts documentals escrites i van córrer a càrrec de la Dra. D. Mateu la qual presentà una relació de documents monetaris de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, i els Drs. M. Mayer i J. Bastardes, que parlaren de la moneda en els Usatges de Barcelona. Els problemes que presenta la metrologia de la moneda comtal foren estudiats pel Sr. J. Pellicer. El Dr. X. Barral ens parlà breument d'una possible relació entre la moneda visigoda i la comtal. Sobre les encunyacions d'or a la Catalunya Comtal foren presentades dues comunicacions, la del Dr. M. Barceló, que versà sobre l'or d'al-Andalus a Catalunya, i la del Sr. P. Vegué, director del Gabinet Numismàtic de Catalunya, que presentà una nova ordenació de les encunyacions del mancús. L'equip format per M. Crusafont, A. M. Balaguer i I. Puig presentà un *corpus* de la moneda comtal catalana que recull 667 exemplars amb un apèndix dels tipus monetaris posteriors a la unió amb Aragó fins al regnat de Jaume I. El Sr. Ll. Domingo parlà de la tipologia i en un altre treball reconsiderà l'atribució d'una moneda amb llegenda *Cervarie*. El professor M. Mundó presentà un interessant document que ens informa d'una troballa a Sant Cugat del Vallés en època medieval. Les monedes catalanes al Languedoc foren estudiades per M. Crusafont. El professor Ph. Grierson presentà una comunicació sobre els orígens de la moneda de doblenc en la qual es resolen alguns problemes que plantejaven les primeres encunyacions de billó a Barcelona. I. Puig tractà d'alguns problemes epigràfics en monedes catalanes i finalment A. M. Balaguer presentà unes primeres conclusions de l'estudi de la moneda comtal catalana.

A continuació es passà a les discussions dels estudis presentats, que malauradament hagueren d'ésser breus per deixar pas a la secció tercera. Hi participaren els comunicants i també el Dr. J. Ainaud, president del Institut d'Estudis Catalans, i el Sr. X. Calicó, Comissari de la «II Semana Nacional de Numismática» d'entre els presents a les sessions de treball.

SECCIÓ 3.^a

El ressò que tingué la celebració del Symposium Numismàtic de Barcelona en l'àmbit dels estudiosos d'aquesta disciplina es féu ben palés a la secció tercera, de tema lliure, on es presentaren prop de vint comunicacions. Les sessions de treball foren presidides pel Dr. F. Mateu i Llopis, catedràtic emèrit de la Universitat de Barcelona, prou conegut per les seves recerques en el terreny numismàtic, i pel Sr. Ll. Domingo, coordinador d'aquesta secció tercera, qui actuà de moderador al col·loqui que seguí a cada exposició.

La diversitat temàtica de les comunicacions presentades i el seu elevat nombre no ens permet pas de ressenyar-les individualitzadament en aquesta nota. Assenyalarem, però, els autors i els temes sobre els que versaren. La moneda musulmana fou estudiada en cinc comunicacions degudes a: R. Arroyo, A. M. Balaguer, M. Barceló, A. Giner i R. Morgenstern. Això demostra el creixent interès per aquesta sèrie monetària i per aquest període de la nostra història. Un bon nombre de comunicacions tractaren de qüestions relacionades amb la numismàtica medieval dels països de la Confederació Catalano-Aragonesa i que per la seva cronologia excedien al període proposat a la secció segona. Els seus autors foren: R. Altó, A. M. Balaguer i M. Crusafont, J. I. Padilla i R. Soto. No faltà una comunicació de numismàtica medieval castellana; fou presentada per A. Orol. Es presentaren, també, diverses aportacions a l'estudi de les encunyacions als països de la Corona d'Aragó a l'Edat Moderna, a càrrec de: M. Crusafont, Ll. Domingo, J. M. Leyda i J. M. Llobet. Sobre numismàtica Contemporània comptarem amb una aportació de A. Orol. Cal fer esment, també, d'una comunicació que presentà els resultats d'anàlisis químiques d'algunes monedes catalanes medievals i modernes, deguda a M. Crusafont, ja que representa el primer intent sistemàtic d'investigació en aquest camp.

Part dels treballs presentats al Symposium han estat ja publicats en un volum, aparegut abans de la seva celebració. Seguirà un segon volum que contindrà aquells treballs no lliurats al moment d'imprimir-se el primer volum, així com les discussions i conclusions finals de les sessions de treball.

CLAUSURA DEL SYMPOSIUM

L'acte de clausura del Symposium fou presidit pels membres del Comitè d'Honor presents, pel Director i Coordinadors del Symposium i pel Professor P. Grierson. Després d'unes breus paraules del president de l'Institut d'Estudis Catalans, Dr. Ainaud, congratulant-se de la importància de les aportacions presentades, donà la paraula al Sr. F. X. Calicó que pronuncià el discurs de Clausura.

A. M. B. i J. M. G.